

ԺԱՄԱԳՐԻՒ ԱՂՕԹՔՆԵՐԸ

Գ.

"ԿՐՕՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ"

Հայերու աղօթասացութեան ճիւղերէն մէկն ալ "կրօնաւորութեան" խնդրուածքն է: Կրօնաւորութիւն ըսելով, հոս պիտի հասկնանք, ճշմարիտ աստուածասիրութիւն, կատարեալ հաւատք եւ ամէնօրեայ պաշտամունք Տեառն:

Մենք քահանայ հայրերս շատ յաճախ դամբանական խօսելու ատեն, կամայ թէ ակամայ կը քարոզենք որ դաճաղին մէջ պառկող յարգելի անձնաւորութիւնը, "քարեպաշտօն", "աստուածապաշտ" եւ "եկեղեցասէր" հաւատացեալ մըն է: Արդեօք որո՞հանով արդարացի են քահանային կողմէ, ննջեցեալին ընծայուած վերոյիշեալ ստորոգելիները: Արդեօք սոյն խօսքերուն որո՞հանը զանգակի մը հնչած գեղեցիկ, քայց պարապոյ զօղանջումներն են:

Արդարեւ Հայերու մէջ սակաւաթիւ են անոնք որոնք հոգւով եւ սրտով եւ մտօք կրօնասէր են եւ կրօնաւորութիւն կը գործեն իրենց կեանքին ընթացքին: Կ'երեւայ թէ իրականութիւնը նոյնն էր նաեւ ի հնումն: Ահա թէ ինչու մեր Հայրապետները կարիքը տեսան առ Աստուած աղերսելու որ ան շնորհէ իւր ծառաներուն քարեպաշտութիւն եւ կրօնաւորութիւն եւ աստուածասիրութիւն:

Մենք Հայերս, "կրօնաւոր" բառը շնորհած ենք եկեղեցականաց դասուն: Ազգիս վեհափառ Հայրապետը, Եպիսկոպոսունք եւ դաս վարդապետաց, Սրբազան եւ Սուրբ Հայրեր են մեզի համար: Մենք մեր ժողովուրդին զլացած ենք "կրօնաւոր" յորջորջումը: Կը պատահի թէ եւ որ, երբեմն հասարակ եւ խոնարհ անձինք աւելի արժանի են այդ անունին քան թէ եկեղեցական եւ Կղերական դասուն պատկանող քարճաստիճան անձնաւորու-

թիւներ:

Կարգ մը եկեղեցիներ եւ դաւանութիւններ եւ յարանուանութիւններ այնպէս կը հաւատան որ իրենց հետեւորդները եւ իրենց անդամները աւելի ճշմարտօրէն կրօնաւոր են քան թէ ուրիշ քրիստոնեաներ: Սոյն խորհեակերպին անհիշտ եւ ունայն ըլլալը անկէ յայտնի կ'ըլլայ որ Քրիստոսի Սուրբ եկեղեցին եւ անոր պարզ քարոզութիւնները տեղի տուած են դաւանական վէճերու եւ ատելութեանց, փոխանակ եղբայրասիրութեան եւ համերաշխութեան:

Ներկայ ժամանակներուն՝ "Պորն Ըկէն" կամ "Բէնթէգոսթըլ" անունի տակ կրօնաւորութիւն ընդդէմը կ'իյնան նոյն վիճիւն մէջ երբ կը քարոզեն թէ իրենց ունեցած աստուածապաշտութիւնը աւելի խորունկ է եւ աւելի ճշմարիտ է քան թէ բոլոր այլ դաւանանքներուն ցուցաբերած կրօնաւորութիւնը:

Ո՞րն է ուրեմն կերպարանքը այն կրօնաւորութեան եւ աստուածապաշտութեան զոր մեր սրբազան հայրերը իրենց շարադրած աղօթքներուն մէջ կը հայցեն եւ կ'ուզեն որ մենք Քրիստոնեայ Հայերս ընդգրկենք: Ստորեւ կը նշենք մի քանի հատը:

"Երկու Տեառն"

"Սկիզբն իմաստութեան Երկիւղ Տեառն" երգած է Սողոմոն իմաստուն: "Ծնունդի իժից", ո՞ր եցոյց ձեռք փախչիլ յերկիւղ Տեառն", աղաղակեց Յովհաննէս Մկրտիչ: "Ահիւ կացցուք, Երկիւղիւ կացցուք" կը յորդորէ սարկաւազը պատարագի մէջ: Տիրոջ Երկիւղը ուրեմն սկիզբն է եւ առաջին պայմանը աստուած սիրութեան եւ կրօնաւորութեան:

Ան որ Աստուծմէ չի վախնար, աստուածասէր չի կրնար ըլլալ:

"Աստուածպաշտութիւն"

Ան որ ճշմարտի կրօնաւոր է ան պաշտամունք կ'ընծայէ իր աստուծոյն: Աստուածասէր անձը է նաեւ աստուածապաշտ անձ: Մեր եկեղեցին հաստատած է պաշտամանց եօթը տարբեր ժամեր: Ի հնումն, Հայ եւ կրօնասէր Քրիստոնեան, զԱստուած կը պաշտէր ամէն օր եւ ամէն ժամ: Պաշտամանց բազմութիւնը եւ կամ երկարութիւնը անոր համար ձանձրոյթ մը չէր: Ինչ հեզմանք, այսօր հազիւ շաբաթը մէկ օր պաշտամունքի կու գանք եւ կը գանգատինք որ մէկ երկու ժամ տեւող պաշտամունքը երկար է եւ անտեղի: Ճշմարիտ հաւատացեալը, պաշտամունքը սիրող կ'ըլլայ: Պաշտամունքէն չի բախիր: Տարին մէկ կամ երկու անգամ պատարագի գալով եկեղեցասիրութիւն չըլլար: Հոգեւոր եւ կրօնաւոր Հայը, ոչ միայն եկեղեցւոյ մէջ կը պաշտէ զԱստուած, այլ գայն կը պաշտէ նաեւ իր տան մէջ, իր գործատեղիին մէջ եւ իր ճամբորդութիւն ըրած ատենը:

"Պատուիրանապահութիւն"

Ճշմարիտ կրօնաւորը է նաեւ պահպանիչ եւ գործադրող աստուծային պատուիրանաց: Տասնաբանեայ Պատուիրանները, թեւ Մովսէսի ձեռքով տրուեցան եւ հազարաւոր տարիներու հնութիւն ունին, բայց եւ այնպէս պարտիմք գանձնք պահել եւ պահպանել այսօր եւս իրենց ամբողջութեանը մէջ: Մեր Տիրոջ, Յիսուսի Քրիստոսի բաշխած նոր պատուիրանները "լրումն են օրինաց" եւ մենք Քրիստոնեաներս կը պահենք գանձնք սիրով եւ խոնարհութեամբ: Եւ ի վերջոյ Հայ կրօնասէր հաւատացեալը կը հնազանդի եւ կը պահէ մեր Հայաստանեայց եկեղեցւոյն կողմէ հաստատուած կանոններն ու պատուիրանները: Առանց պատուիրանապահութեան կրօնասիրութիւն չի կրնար ըլլալ: Ով որ

իր եղբայրը չի սիրեր, զԱստուած չի կրնար սիրել, կ'ըսէ Սուրբ Գիրքը: Ով որ իր դրացին կ'ատէ եւ եւ աստուածասէր եմ կ'ըսէ, սուտ կը խօսի, եւ զԱստուած կը պաշտէ իր շրթունքովը միայն:

"Առաքինի Վարդ"

Պատուիրանապահ կրօնաւորը կ'ունենայ առաքինի վարք: Աստուածասէր անձը իր խօսքերով եւ իր գործերով առաքինի կ'ըլլայ: Անոր խորհուրդներն ու մտածմունքները կը փայլին առաքինութեամբ: Կրօնաւոր մարդուն ընտանեկան յարկը եւ գործատեղին մաքրուած կ'ըլլայ ամէն կարգի աղտեղութենէ եւ կը զարդարուի առաքինի գործերով:

"Հաւատք, Յոյս եւ Սէր"

Սուրբ Գիրքը կ'ուսուցանէ մեզի որ աստուծային պատուիրանաց գլուխն է "հաւատ եւ յոյս եւ սէր": Ճշմարիտ կրօնաւորը անխախտ է եւ կը մնանի ժայռի: Ան յուսահատութիւն չի գիտեր եւ կը յուսայ նոյնիսկ ամենադժուարին ժամանակներու մէջ: Աստուծոյ սէրը իր մէջ կը յորդի:

"Աղօթք Կրօնաւորութեան"

Տէր Աստուած մեր, Քու սուրբ երկիւղդ դիր մեր սրտերուն մէջ: Թող Քու վախդ ամրացնէ մեր բոլոր կեանքը եւ պահէ գայն: ... Մենք կ'ուզենք որ մեզ գորացնես ամէն օր եւ ամէն ժամ մեր կրօնաւորութեան մէջ: Թող Քու սուրբ հոգիդ գորացնէ մեզ: ... Մեզի շնորհի տուր որպէս զի յամենայն ժամ քեզի պաշտօն մատուցանենք: ... Սիրենք քեզ ի բոլոր սրտէ եւ ի բովանդակ մտաց եւ մեր բոլոր գորութեամբը պահենք քու պատուիրաններդ: ... Յաջողութիւն տուր մեր բոլոր ջանքերուն որպէս զի մենք ապրինք այս աշխարհին մէջ ուղիղ հաւատով եւ առաքինասէր վարուք: ... Ով Տէր Յիսուս մեր մէջ շատցուր հաւատք եւ յոյս եւ սէր եւ ամէն կարգի գործ առաքինութեան: